

ÉNEK-ZENE

5–8. évfolyam

A változat

Az ének-zene tanításának legfőbb célja a tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése. Fontos cél továbbá, hogy a megalapozott zenei képességek *tovább fejlődjenek*. Középpontban továbbra is a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll. A kerettantervben két évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek / Népdalok, műdalok
2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek / Zenei írás-olvasás

A készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknál kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

Tankönyvek:

OH-ENZ05TA Énekeskönyv 5.	Oktatási Hivatal	Dr. Lakner Tamás
OH-ENZ06TA Énekeskönyv 6.	Oktatási Hivatal	Dr. Lakner Tamás
OH-ENZ07TA Énekeskönyv 7.	Oktatási Hivatal	Dr. Lakner Tamás
OH-ENZ08TA Énekeskönyv 8.	Oktatási Hivatal	Dr. Lakner Tamás

5–6. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készletének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

5. évfolyam

Az 5. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 68 óra

Szabadon tervezhető óra: 4 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Zeneművek / Énekes anyag	34
2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag	14
3. Ismeretek / Ritmikai fejlesztés	8
4. Ismeretek / Hallásfejlesztés	6
5. Ismeretek / Zenei írás, olvasás	6

Szabadon tervezhető óra	4
- Zeneművek/ Énekes anyag	2
- Zeneművek/ Zenehallgatási anyag	1
- Koncert-pedagógiai élmény (területi zenés műsor, koncert megtekintése)	1
Összes óraszám:	72

Tematikai egység	1. Zeneművek / Énekes anyag	Órakeret 34 óra
<i>Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből:</i> A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégén; Aki dudás; Árpá is van; Az ürögi faluvégén; Csínom Palkó Csínom Jankó; Dudaszó hallatszik; Erdő, erdő, de magas a teteje; Egy kis kertet kerítetek; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel cinegemadár; Hull a szilva; Jaj, de beteg vagyok; Jó gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; Régi táncdal; Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt <i>Műzenei szemelvények, más népek dalai:</i> M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J. S. Bach: Üdv rád és háza népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülme (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.) <i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra:</i> Báránkamon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl, vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regös ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc		
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		

☐ Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel ☐ A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével ☐ A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is ☐ A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel ☐ Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből ☐ Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel ☐ A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel ☐ Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani ☐ Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni • Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül ☐ Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása • A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben ☐ Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban	
☐ A megélt élmények feldolgozásának segítése	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés ☐ A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása ☐ Népszokások eljátszása ☐ Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában ☐ Részvétel az iskolai kórus munkájában	☐ 5. osztályban 50 dal megismerése ☐ A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése ☐ A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése

☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán	
Fogalmak	Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; visszatérő szerkezet, ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő a cappella; kamaraének – társas-ének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte

Tematikai egység	2. Zeneművek / Zenehallgatás	Órakeret 14 óra
Zenehallgatási anyag: Dunántúli ugrós táncok Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfő: Kitrákkott mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6-7. tétel Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar Zene Mátyás király udvarából J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet) W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A - dúr zongoraszonáta - III. Török induló Liszt Ferenc: Manók tánca Johannes Brahms: V. magyar tánc Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire John Williams: Csillagok háborúja – induló		
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével ☐ Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben		

☐ Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz ☐ Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. ☐ Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket ☐ Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ Részvétel ifjúsági hangversenyeken, városi koncerteken (Zene Világnapja, adventi, karácsonyi koncert, templomi koncertek) ☐ Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán ☐ Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához ☐ A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése ☐ Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről ☐ Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről ☐ Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) ☐ Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata	☐ a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete ☐ A klasszikus szimfonikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős)
Fogalmak	Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj

Tematikai egység	3. Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 8 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján ☐ Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója ☐ Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban ☐ Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal. ☐		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK	
☐ A dalok ritmusának hangoztatása ☐ Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között ☐ Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával ☐ Egyszerűbb ritmushangszerek készítése ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása	☐ A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket ☐ Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet	
Fogalmak	Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem	

Tematikai egység	4. Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés		Órakeret 6 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK			
☐ A tiszta hangközök felismerése és megnevezése ☐ Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése ☐ Ismerje a fi, szí, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét ☐ A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából ☐ Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével ☐ A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése ☐ Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)			
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		ISMERETEK	
☐ A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel ☐ Zenei kérdés, válasz rögtönzése ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására		☐ Tiszta kvint, tiszta kvart, tiszta oktáv ☐ Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund ☐ Dúr és moll hangzás ☐ Módosított hangok: fi, szí, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése	
Fogalmak	Hangköz; hangzat; hármashangzat		

Tematikai egység	5. Zenei ismeretek / Zenei írás-olvasás	Órakeret 6 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodok, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival ☐ az új ritmikai elemek felismerése kottaképben ☐ az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban ☐ a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel ☐ rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK	
☐ A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése ☐ Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.	☐ a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása ☐ a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása ☐ a tiszta hangközök grafikai képe és írása	
Fogalmak	Tempójelzés; relatív szolmizáció	

Szabadon tervezhető óra**Témakör: Koncert-pedagógiai élmény / Koncert megtekintése****Órakeret: 1 óra**

Tanulási eredmények

A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

A továbbhaladás feltételei:	1. Zeneművek / Énekes anyag A nevelő által kijelölt nép-és műdalok szép, kifejező, pontos, tiszta éneklése kottaképről és emlékezetből. Éneklés során a tanuló ügyel az előadásmódra (tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte). A magyar népdalok stílusrétegződése: régi és új stílusú népdal; kvintváltás; visszatérő szerkezet; ereszkedő és kupolás dallamvonal felismerése. 2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag A legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete. A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős) 3. Ismeretek / Ritmikai fejlesztés Ismeri és használja a tanult ritmusértékek (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod) gyakorló nevét, grafikai jelét és értékét. A tanult ritmusokkal hiányos ritmussorokat tud kiegészíteni vagy megalkotni. (szinkópa, tá-titi, nyújtott és éles ritmus) 4. Ismeretek / Hallásfejlesztés Kézzelről tud szolmizálva énekelni. Rövid dallamokat tud megalkotni. (Pentaton és diaton dallamok a tanult elemek felhasználásával.) Megnevezi a tanult hangközöket (T5, T4, T8, k2, n2, k3, n3). 5. Ismeretek / Zenei írás-olvasás Ritmussyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodok, kis éles-, és kis nyújtott ritmusok fordulataival. A tiszta hangközök grafikai képe és írása. Relatív hangok olvasása.
---	---

6.évfolyam

A 6. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra

Szabadon tervezhető óra: 2 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Zeneművek / Énekes anyag	17
2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag	7
3. Ismeretek / Ritmikai fejlesztés	4
4. Ismeretek / Hallásfejlesztés	3
5. Ismeretek / Zenei írás, olvasás	3
Szabadon tervezhető óra	2
- Zeneművek/ Zenehallgatás	1
- Koncert-pedagógiai élmény (területi zenés műsorok, koncertek megtekintése)	1
Összes óraszám:	36

Tematikai egység	1. Zeneművek / Énekes anyag	Órakeret 17 óra
<i>Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből :</i> A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni, Duna parton; Elment a két lány; Este van már; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Két tyúkom tavalyi, Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának <i>Műzenei szemelvények, más népek dalai:</i> John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal <i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra:</i> Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok; A kis Jézus megszületett; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt		
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		

☐ Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel ☐ A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével ☐ A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is ☐ A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel ☐ Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből ☐ Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel ☐ A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel ☐ Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani ☐ Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni • Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül ☐ Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása • A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben ☐ Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban • A megélt élmények feldolgozásának segítése	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés ☐ A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása ☐ Népszokások eljátszása ☐ Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában ☐ Részvétel az iskolai kórus munkájában	☐ 6. osztályban 26 dal megismerése ☐ A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése ☐ A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése ☐ A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése

□ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán	
Fogalmak	Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; visszatérő szerkezet, ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő a cappella; kamaraének – társas-ének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte, forte, piano, crescendo, decrescendo

Tematikai egység	2. Zeneművek / Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Zenehallgatási anyag: Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia) Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermeknek – Fa fölött, fa alatt Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet Bedrich Smetana: Moldva – részlet Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)		
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		

☐ A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével ☐ Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben ☐ Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz ☐ Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. ☐ Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket ☐ Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ Részvétel ifjúsági hangversenyeken, városi koncerteken (Zene Világnapja, adventi, karácsonyi koncert, templomi koncertek) ☐ Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán ☐ Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához ☐ A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése ☐ Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről ☐ Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről ☐ Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával ☐ Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata	☐ A klasszikus szimfonikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős) ☐ A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése ☐ A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében

Fogalmak	Klasszikus hangszer családok és hangszerek, karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyes kar szólamai (szoprán, mezo, alt, tenor, bariton, basszus), szimfonikus zenekar, kamaraegyüttes, tétel, szerkesztésmód (rondóforma, szonátaforma, variációs tétel, triós forma), periódus, késleltetés, műdal, versenymű, szonáta, szimfónia, vonósnégyes
-----------------	---

Tematikai egység	3. Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 4 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján ☐ Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója ☐ Változó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban ☐ Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK	
☐ A dalok ritmusának hangoztatása ☐ Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között ☐ Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával ☐ Egyszerűbb ritmushangszerek készítése	☐ A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket ☐ Érzékeli a páros, páratlan és a változó ütemet	
Fogalmak	Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; változó ütem	

Tematikai egység	4. Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ A tiszta hangközök felismerése és megnevezése ☐ A kis és nagy terc és szekund hangzatkötő szerepének érzékelése és megértése ☐ A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan ☐ Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése ☐ Ismerje a fi, szí, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét ☐ A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából ☐ Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével ☐ A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése ☐ Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		ISMERETEK
☐ A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel ☐ Zenei kérdés, válasz rögtönzése ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására		☐ Tiszta kvint, tiszta kvart, tiszta oktáv ☐ Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund ☐ Dúr és moll hangzás ☐ Módosított hangok: fi, szí, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése
Fogalmak	Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek	

Tematikai egység	5. Zenei ismeretek / Zenei írás-olvasás		Órakeret 3 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK			
☐ ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodok, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival ☐ az új ritmikai elemek felismerése kottaképben ☐ az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban ☐ a tiszta hangközök, a kis- és nagy szekund hangköz megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan ☐ a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel ☐ a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva ☐ rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban			
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		ISMERETEK	
☐ A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése ☐ Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.		☐ a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása ☐ a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása ☐ a tiszta hangközök grafikai képe és írása ☐ a módosított hangok grafikai képe és írása ☐ az abszolút hangnevek ☐ C-dúr, a-moll	
Fogalmak	Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés		

Szabadon tervezhető óra	
Témakör: Koncert-pedagógiai élmény / Koncert megtekintése	
Órakeret: 1 óra	

Tanulási eredmények

A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

**A továbbhaladás
feltételei:****1. Zeneművek / Énekes anyaga**

A nevelő által kijelölt népdalok szép, kifejező, pontos, tiszta éneklése kottaképről és emlékezetből. A tanuló a zenei jelzések figyelembevételével énekel.

A magyar népdalok stílusrétegződése: régi és új stílusú népdal; kvintváltás; visszatérő szerkezet; ereszkedő és kupolás dallamvonal felismerése.

2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag

	A legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete. A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős). Megnevezi a különböző kórustípusok szövegeit. Megnevez népdalgyűjtőket és tájékozott a népdalgyűjtés témakörében. Képes különbséget tenni a népdal és műdal közt. 3. Ismeretek / Ritmikai fejlesztés Ismeri és használja a tanult ritmusértékek (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod) gyakorló nevét, grafikai jelét és értékét. A tanult ritmusokkal hiányos ritmussorokat tud kiegészíteni vagy megalkotni. (szinkópa, tá-titi, nyújtott-és, éles ritmus, kis éles-, és kis nyújtott ritmus). 4. Ismeretek / Hallásfejlesztés Kézjelről tud szolmizálva énekelni. Rövid dallamokat tud megalkotni. (Pentaton és diaton dallamok a tanult elemek felhasználásával.) Megnevezi a tanult hangközöket (T5, T4, T8, k2, n2, k3, n3). Megnevezi a módosító jeleket és módosított hangokat. 5. Ismeretek / Zenei írás-olvasás Ritmuszgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodok, kis éles-, és kis nyújtott ritmusok fordulataival. A tiszta hangközök grafikai képe és írása. Relatív-, és abszolút hangok olvasása.
--	--

7-8. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

7. évfolyam

A 7. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra

Szabadon tervezhető óra: 2 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Zeneművek / Énekes anyag	14
2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag	12
3. Ismeretek / Ritmikai fejlesztés	3
4. Ismeretek / Hallásfejlesztés	3
5. Ismeretek / Zenei írás, olvasás	2
Szabadon tervezhető óra	2
- Zeneművek/ Zenehallgatási anyag	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység	1. Zeneművek / Énekes anyag	Órakeret 14 óra
Magyar népdalok: A szennai lipisen-laposton; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském; Hopp ide tisztán; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény, legény Műzenei szemelvények: Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz.); J. Haydn: Szerenád; W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földközi utazása, Örömdóda; Franz Schubert: A pisztráng Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra: Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)		
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből ☐ Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus) ☐ A parlando, rubato, giusto természetes módú használata ☐ Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból ☐ Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel ☐ Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel ☐ A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése ☐ Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK	
☐ A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés ☐ A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál	☐ Népdalok és műdalok ☐ a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői ☐ Műzene és népzenei feldolgozások	

☐ Éneklés az iskolai kórusban	
☐ Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben ☐ A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása	☐ különbsége Homofon és polifon (kánon) szerkesztés, imitáció
Fogalmak	A korábban tanultak elmélyítés e.

Tematikai egység	2. Zeneművek / Zenehallgatás	Órakeret 12 óra
Zenehallgatási anyag: Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek Orlando di Lasso: Visszhang Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fűga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15. sz. G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel W. A. Mozart: Falusi muzsikások; Figaro házassága – nyitány részlet L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia – Örömóda Franz Schubert: A pisztráng; A - dúr zongoraötös IV. tétel Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás) A népzenei revival legjobb felvételei		
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével ☐ élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása ☐ a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során ☐ a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül ☐ a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		ISMERETEK
☐ Részvétel ifjúsági hangversenyeken, városi koncerteken (Zene Világnapja, adventi, karácsonyi koncert, templomi koncertek) ☐ Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán ☐ Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához		☐ Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket ☐ Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait
☐ Zeneművek zenetörténeti rendszerezése ☐ Koncertfilm megtekintése ☐ Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről ☐ A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése ☐ Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről ☐ Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről ☐ Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) ☐ Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata		
Fogalmak	Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés	

Tematikai egység	3. Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
-------------------------	---	---------------------------

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK	
☐ Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval ☐ Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban ☐ Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során ☐ Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ A tanult új dalok ritmusának hangoztatása ☐ Ritmuskánon az osztály csoportjai között	☐ Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató ☐ Felütés- súlytalan indítás
☐ Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával ☐ Egyszerűbb ritmushangszerek készítése ☐ Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása	
Fogalmak	3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

Tematikai egység	4. Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban ☐ Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése ☐ A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából		

☐ A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan ☐ A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése ☐ Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel ☐ Zenei kérdés, válasz rögtönzése ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására	☐ A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése ☐ Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim
Fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.

Tematikai egység	5. Zenei ismeretek / Zenei írás-olvasás	Órakeret 2 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre ☐ Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban ☐ A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK	

☐ A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése ☐ Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával ☐ Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.	☐ Új ismeret: 1#, 1 bé előjegyzés ☐ A korábbi ismeretek mobilizálása: >Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete >A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon >Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan >Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete >Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában
Fogalmak	Minden korábbiakban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, e-moll, F-dúr, d-moll

Szabadon tervezhető óra Témakör: Zeneművek / Zenehallgatás Órakeret: 2 óra
Tanulási eredmények A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

A továbbhaladás feltételei:	1. Zeneművek/ Énekes anyaga A nevelő által kijelölt népdalok szép, kifejező, pontos, tiszta éneklése kottaképről és emlékezetből. Az adott népdal, műdal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus) A magyar népdalok stílusrétegződése: régi és új stílusú népdal; felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait. 2. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag I. Megnevez népdalgyűjtőket és tájékozott a népdalgyűjtés témakörében. Képes különbséget tenni a népdal és műdal közt. Tudja a régi és új stílusú népdalok jellemzőit. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag II. Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket (középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene). Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait (zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé). 3. Ismeretek/ Ritmikai fejlesztés Ismeri és használja a tanult ritmusértékek (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod) gyakorló nevét, grafikai jelét és értékét. Ritmusgyakorlatok, tanult dalok ritmusának hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval is. 4. Ismeretek/ Hallásfejlesztés
---	--

	Megnevezi a tanult hangközöket (T5, T4, T8, k2, n2, k3, n3, k6, n6, k7, n7) 5. Ismeretek/ Zenei írás-olvasás A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon.
--	--

8. évfolyam

A 8. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra

Szabadon tervezhető óra: 2 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. Zeneművek / Énekes anyag	14
2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag	12
3. Ismeretek / Ritmikai fejlesztés	3
4. Ismeretek / Hallásfejlesztés	3
5. Ismeretek / Zenei írás, olvasás	2
Szabadon tervezhető óra	2
- Zeneművek/ Zenehallgatási anyag	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység	1. Zeneművek / Énekes anyag	Órakeret 14 óra
Magyar népdalok:		
A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva		
Műzenei szemelvények, más népek dalai: Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)		
Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra: Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzent; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja		
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből ☐ Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus) ☐ A parlando, rubato, giusto természetes módú használata ☐ Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból ☐ Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel ☐ Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel ☐ A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése ☐ Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK	

☐ A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés ☐ A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál ☐ Éneklés az iskolai kórusban ☐ Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben ☐ A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása	☐ Népdalok és műdalok ☐ a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői ☐ Műzene és népzenei feldolgozások különbsége ☐ Homofon és polifon (kánon) szerkesztés, imitáció ☐ A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői ☐ A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben
Fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.

Tematikai egység	2. Zeneművek / Zenehallgatás	Órakeret 12 óra
-------------------------	-------------------------------------	----------------------------

Zenehallgatási anyag:

W. A. Mozart: A-dúr klarinét kvintett lassú tétéle
 Frédéric Chopin: g-moll mazurka
 Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia
 Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet
 Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)
 Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus
 Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal
 Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám
 Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet
 Robert Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás
 Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló
 Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel
 Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca
 Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto
 Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni, Fölszállott a páva – részletek a variációkból
 Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal Carl
 Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna
 Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete
 George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon) Jazz standard-ek
 Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek)
 Népzenei revival legjobb felvételei

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK	
☐ a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével ☐ élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása ☐ a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során ☐ a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül ☐ a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK

☐ Részvétel ifjúsági hangversenyeken, városi koncerteken (Zene Világnapja, adventi, karácsonyi koncert, templomi koncertek) ☐ Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán ☐ Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához ☐ Zeneművek zenetörténeti rendszerezése ☐ Koncertfilm megtekintése ☐ Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről ☐ A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése ☐ Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről ☐ Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről ☐ Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) ☐ Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata	☐ Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket ☐ Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait
Fogalmak	Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, századforduló, 20. századi zene, kortárs zene Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés, elektronikus zene, dodekafónia, folklorizmus, neoklasszicizmus

Tematikai egység	3. Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
-------------------------	---	---------------------------

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK	
☐ Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval ☐ Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban ☐ Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során	
☐ Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ A tanult új dalok ritmusának hangoztatása ☐ Ritmuskánon az osztály csoportjai között ☐ Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával ☐ Egyszerűbb ritmushangszerek készítése ☐ Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása	☐ Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató ☐ Felütés- súlytalan indítás
Fogalmak	3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

Tematikai egység	4. Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		

☐ A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban ☐ Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése ☐ A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából ☐ A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan ☐ A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése ☐ Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	ISMERETEK
☐ A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel ☐ Zenei kérdés, válasz rögtönzése ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával	☐ A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése ☐ Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim
☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására	
Fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.

Tematikai egység	5. Zenei ismeretek / Zenei írás-olvasás	Órakeret 2 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK		
☐ Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre ☐ Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban ☐ A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		ISMERETEK
☐ A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése ☐ Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal ☐ Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával ☐ Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése ☐ A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.		☐ Új ismeret: 1#, 1 bé előjegyzés ☐ A korábbi ismeretek mobilizálása: >Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete >A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon >Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan >Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete >Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete dúr és moll jelleg hangzásában
Fogalmak	Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, e-moll, F-dúr, d-moll	

Szabadon tervezhető óra Témakör: Zeneművek / Zenehallgatás Órakeret: 2 óra	
Tanulási eredmények	
A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozáskor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.	

A továbbhaladás feltételei:	1. Zeneművek/ Énekes anyaga A nevelő által kijelölt népdalok szép, kifejező, pontos, tiszta éneklése kottaképről és emlékezetből. Az adott népdal, műdal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus) A magyar népdalok stílusrétegződése: régi és új stílusú népdal; felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait. Zenetörténeti stílusok vokális jellemzőit ismeri. 2. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag I. Megnevez népdalgyűjtőket és tájékozott a népdalgyűjtés témakörében. Képes különbséget tenni a népdal és műdal közt. Tudja a régi és új stílusú népdalok jellemzőit. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag II. Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális háttérüket (középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, századforduló, 20. századi zene, kortárs zene). Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait (zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé).
---	---

	3. Ismeretek/ Ritmikai fejlesztés Ismeri és használja a tanult ritmusértékek (egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod) gyakorló nevét, grafikai jelét és értékét. Ritmusgyakorlatok, tanult dalok ritmusának hangoztatása nyolcad ütemmutatóval is. 4. Ismeretek/ Hallásfejlesztés Megnevezi a tanult hangközöket (T5, T4, T8, k2, n2, k3, n3, k6, n6, k7, n7). 5. Ismeretek/ Zenei írás-olvasás A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon.
--	---

Ének-zene

9-10. évfolyam

A kilencedik és tizedik évfolyamokon a zenei nevelés célja a nemzeti és az európai azonosságtudat erősítése, a hagyományos és a mai kulturális értékek megismertetése, a tudás gazdagítása a zeneművészet eszközeivel. Cél továbbá, hogy a műalkotások által közvetített magatartásminták segítsék a nemzethez, közösséghez való viszony elmélyítését és járuljanak hozzá a tanulók személyiségfejlődéséhez, szocializációjához, mely egyúttal egy közösség fennmaradásának biztosítéka is.

Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörökön belül megjelenő fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik. Ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek /Énekes anyag
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Komplex készségfejlesztés.

A zenei anyanyelv ápolásának továbbra is fontos szerepet kell betöltenie, hiszen egy nép múltjának legnemesebb értékei őrződnek meg benne: érzelmi tartás, kedélyvilág, vérmérséklet, temperamentum. Mindez a „*népdalaink világa*” fejezetben átélethető a tanulók számára. A dalanyag igazodik életkori sajátosságaikhoz, átélhető élethelyzetekhez, a „*mindenre van hangja*” kodályi megállapításhoz. Az előadói készség gazdagítása - a kifejezőkészség, tiszta intonáció, a stílusnak megfelelő előadásmód, a közösségi zenélés kiemelten fontos eleme, melynek színvonala a tanár igényességén múlik.

Legmagasabb szintje a kóruséneklésben testesül meg.

A zenehallgatási anyag válogatásánál az életszerűség a fő szempont: a zeneművek e két évfolyamon a tanulók tanulmányaihoz és mindennapjaihoz kapcsolódnak. A 10. évfolyamon a korábban hallgatott zeneművek történelmi szemléletmóddal összegződnak, és a tanulók megismerkednek a hallgatott zenék kulturális környezetével is. Folyamatos feladat a zeneművek műfajának megnevezése, értelmezése.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvence” dalokat, figyelmet fordít a 20. századi népies műdalokra, illetve a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is. Ezek sajátos értékrendet képviselnek, társadalmi szerepek szerint formálódnak. A kialakult évezredes értékrendhez képest gyakran változó normák miatt a tanár csak naprakész ismerettel tudja az ízlésformálás eszközeként alkalmazni. Ezt a rendelkezésére álló szabad órásvban teheti meg.

Az énekelt zeneművek igényes megszólaltatásához, a zenehallgatási anyag elmélyült befogadásához és a zeneművekkel kapcsolatos gondolatok megfogalmazásához, valamint a kreatív zenei megnyilvánulásokhoz továbbra is fontos a készségfejlesztés. A korábbi évfolyamokon *Ritmikai fejlesztés, Hallásfejlesztés és Zenei írás-olvasás* elnevezésű témakörök a középiskolában *Komplex készségfejlesztés* elnevezéssel folytatódnak.

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Tankönyvek:

OH-ENZ09TAÉnek-zene 9.	Oktatási Hivatal	Dr. Lakner Tamás
OH-ENZ10TAÉnek-zene 10.	Oktatási Hivatal	Dr. Lakner Tamás

A 9 -10. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: **68 óra** (heti 1-1 óra)
Szabadon felhasználható: 2-2 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Helyi tanterv 9. évfolyam	Helyi tanterv 10. évfolyam
Zeneművek/ Énekes anyag	14	14
Javasolt zeneművek/zenehallgatási anyag	12	12
Komplex készségfejlesztés	10	10
Összes óraszám:	36	36

9. évfolyam

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Népdalaink világa

Szerelem

Azt gondoltam, eső esik; Akkor szép az erdő; Bujdosik az árva madár; De sok eső, de sok sár; Hej, rozsmaring, rozsmaring; Körösfői kertek alatt; Nem úgy van most, mint volt régen; Nézd meg, lányom; Szerelem, szerelem; Szeress egyet, s legyen szép; Szivárvány havasán; Én is voltam, mikor voltam; Hej, révész, révész

Életképek

Annyi nekem az irigyem; Eddig vendég; Éljen a barátság; Én az éjjel nem aludtam; Hej, igazítsad; Irigyeim sokan vannak; Vígán, vígán

Ünnepek

Sok számos esztendőket; Paradicsom mezejibe; Víg volt nekem az esztendő; Szent János áldása; Üdvözlégy, Szent László király; Sok Zsuzsanna napokat

Műzenei szemelvények, és más népek dalai

Szeikilosz sirverse; Splendor Paternae gloriae (Atyának fénye, fénysugár); John of Fornsete: Nyár-kánon (Vaskó Andor ford.); Ófrancia kánon: Jertek, jertek, nosza, járjunk táncot!; Farkas Ferenc: Hajnalnóta; W. Byrd: Tavasz – kánon; Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska; Budát, ó Hunnia, az török rabolja; Balassi Bálint: Bocsásd meg úristen – protestáns népének; J. Haydn: Erdő mélyén – kánon; W. A. Mozart: Jöjj, drága május; Franz Schubert: A hársfa; Kodály Zoltán: Mikoron Dávid (Psalmus Hungaricus); Old Black Joe- spirituálé; Oh happy day; Ég a város – angol kánon

ISMERETEK

- A zsoltár típusú dallamok jellemzői
- Ugrós és csárdás tánc típusok
- Dallam és szöveg kapcsolata a népdalstílusokban
- Zenei nyelvjárások, dialektusok jelentése a népzeneben
- A tanult dalok kulturális közegének megismerése
- Különböző korszakok – különböző előadói stílusok a műzenében

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Hallás utáni daltanulással elsajátított magyar népdalok és felismerő kottaolvasással elsajátított műzenei szemelvények éneklése
- Előadói készségük kifejező, átél, tiszta intonációjú énekléssé fejlesztése?
- A hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez való alkalmazkodási képesség fejlesztése - A dalokban megjelenített élethelyzetek, érzelmi állapotok megértése.

FOGALMAK

Zsoltár típusú népdal, szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, Magyar Népzene Tára

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Javasolt zeneművek/zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Szerelem, barátság

Azt gondoltam, eső esik; Repülj madár – Sebestyén Márta, Muzsikás Együttes; Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád; W. A. Mozart: Don Giovanni - részletek- I. felvonás 8. és 9. jelenet; Beethoven: Fdúr románc; Liszt Ferenc: Szerelmi álmok; G. Bizet: Carmen – Habanera; G. Puccini: Tosca – Cavaradossi, levélárja; R. Wagner: Nürnbergi Mesterdalnokok I. jelenet; G. Verdi: Don Carlos – Szabadság kettős; Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára – részletek; Ne menj el

Zeneművek és a történelem

J. S. Bach: Máté passió – részlet 54 számtól -59 -ig

F. Chopin: Forradalmi etűd

R. Schumann –H. Heine: Két gránátos

Kodály Zoltán: Hány János – Felszántom a császár udvarát; Ének Szent István királyhoz

A. Dvořák: Új világ szimfónia – részletek

D. Sosztakovics: VII. szimfónia – részletek

A. Honegger: Jeanne d’Arc a máglyán - részletek

Zeneművek és az irodalom

F. Schubert – J. W. Goethe: Margit a rokkánál

S. Prokofjev: Rómeó és Júlia – lovagok tánca Carl Orff:

Carmina Burana – In taberna

Kocsár Miklós – Nagy László: Csodafiú - szarvas

Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek

Életképek

Ugrós és csárdás dallamok – válogatás revival népzenei felvételekből J.

S. Bach: D-dúr szvit – Gavotte, Menüett

Joseph Haydn: Évszakok – Szüreti kórus

L. van Beethoven: IX. szimfónia – IV.tétel M.

Ravel: Bolero

Johann Strauss: Éljen a magyar - polka

Kodály Zoltán: Galántai táncok -részletek

Cl. Debussy: A tenger – részlet, az 1. vázlat

I. Stravinsky: Tűzmadár – részlet, a mű kezdete

G. Gershwin: Egy amerikai Párizsban -részlet Bartók:

Béla: Cantata Profana - részletek

Kodály Zoltán - Arany János: Csalfa sugár,

Farkas Ferenc: Furfangos diákok - részlet

Karai József: Estéli nótázás

Régi muzsika kertje

Szeikilosz sirverse

Missa de Angelis – Kyrie

Dufay: L’homme arme mise - Kyrie

G. P. Palestrina: Sicut cervus

Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" II. tétel - részlet

Szemelvények a magyar zenetörténetből Esterházy

Pál: Harmonia caelestis – részletek

Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny – I. tétel

Erkel Ferenc: Bánk bán –Keserű bordal, Hazám, hazám

Bartók Béla: Concerto – II. tétel, Párok játéka

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus- részletek

Szokolay Sándor: Ima, rontás ellen

Kurtág György: Játékok – részletek Ligeti

György: Hungarian rock

ISMERETEK

- A hallgatott zeneművek zenetörténeti és főbb műfaji jellemzőinek azonosítása
- A zeneszerzők helye a különböző zenetörténeti korokban
- Az adott zenemű történelmi, irodalmi és kultúrtörténeti vonatkozásainak megismerése
- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
- Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése
- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége
- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

FOGALMAK

Vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfűrt.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése

- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Komplex készségfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK

- A korábban tanult ritmikai, dallami ismeretek frissítése, elmélyítése, alkalmazása
- A törzshangok és a módosított hangok szerepének ismerete
- A zenetörténet jellegzetes műfajainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A zenei formaérzék fejlesztése

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Ritmikai játékok
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

- A kvintkör tudatos értelmezése, a keresztes és b-s hangnemek dúrjai és párhuzamos molljai logikus egymásutániségének, összefüggéseinek alkalmazás szintű ismerete. Az oktávon belüli konszonáns és disszonáns hangközök és az oktávra egymást kiegészítő hangközpárok ismerete. Az alapállású Dúr - és moll hármások tercfelépítésének értelmezése. A páros és páratlan, negyed és nyolcad metrumú ütemmutatók ismerete, a váltakozó ütem fogalma. Dallamírás, a betűkotta alkalmazásszintű ismerete. A középkor, reneszánsz, barokk korok legfőbb jellemzői, alkotói. A XIX. századi Európa romantikus zenéjének ismerete:
- Új műfajok: miniatűrök (dal, dalciklus, zenekari karakterdarab) és monumentális zeneművek (szimfónia, szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, oratórium, opera).
- A dal fajtái: népdal, népies dal, népies műdal, műdal. Gyors felismerésük. Ismerje a régi stílusú és az új stílusú népdalok legfőbb jellemzőit elemzésük szempontjait és különbségük alapvető jegyeit. Tudjon közülük 10-10-et fejből, 2 versszakkal énekelni. Ismertje a magyar népzene dialektusterületeit.
- Tudja a romantikus kor táncainak (verbunkos, palotás, keringő, mazurka, polonaise) elnevezéseit, a köztük lévő különbségtételt. Ismerje a korszak leghíresebb magyar, osztrák, német, olasz, lengyel, orosz és cseh zeneszerzőit, felismerés szinten a főbb alkotásait. Ismerje és tudja alkalmazni a tanult - előadásmódra, dinamikára és tempóra, műfajra vonatkozó - zenei szakkifejezéseket.

A SZÁMONKÉRÉS FORMÁI, MÓDSZEREI ÉS RENDJE

- Az órai munka folyamatában, a felszólítások során van lehetőségünk a szakkifejezések elsajátításának figyelemmel kísérésére (folyamatos)
- Elsősorban órai, gyakorlati számonkérési formák alkalmazása (45 perces összetett számonkérés), mert a házi feladat digitális formában könnyen másolható – kottakép, ábra, esszék digitális elkészítése, zenei bejátszásokkal (témakörök zárásaként)
- Órai, papír alapú számonkérés ritmusjegyzéshez, betűkottához, hangjegyíráshoz, zenei improvizációhoz, fogalmak számonkéréséhez (röpdolgozat, témakör alapozása után, gyakorlat előtt)
- Kiselőadások, házimunkák jutalmazása forrásanyaggyűjtés (témakörök zárásaként).

AZ ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSOK ALAPELVEI, CÉLJA

- a tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vételével történjenek (feladattípusok, terjedelem),
- tükrözzék az osztályok és az egyes tanulók esetében is a differenciálás elvét,

- az értékelés pozitívumokat kiemelő, segítő hatású legyen,
- az írásbeli beszámoltatások ne kerüljenek nyomasztó túlsúlyba a szóbeli beszámoltatások rovására. Különösen ügyelni kell erre az idegen szakkifejezések esetében, amelyeknél a tantárgy jellege megköveteli, hogy a kommunikatív készségeiket és képességeiket a tanulók megmutassák;
- legyenek rendszerezések: tanév eleji, évközi év végi felméréseknél, méréseknél valamint a témazáró számonkérések előtt bejelentettek,
- a dysgraphiás gyerekek kapjanak szóbeli lehetőséget a beszámolásra, illetve az ő írásbeli munkájukat egyénileg értékeljük (a Nevelési Tanácsadó által vizsgált esetekben),
- a feladatok legyenek változatosak, gondolkodtatóak, egyértelműek, érdeklődést felkeltők,
- a feladatok a tanult ismeretekre épüljenek - a begyakorolt, kifejlesztett készségeket kérjék számon,
- tantárgytól függetlenül is fontos a szép, helyes beszéd tanítása, a kifejezőkészség, az előadói készség fejlesztése.
- adjanak hiteles, átfogó képet a tanulók ismereteiről, jártasságaik és készségeik kialakulásának mértékéről; tegyék lehetővé ezek szaktanári értékelését,
- igazolják vissza a tanulót érintő pedagógiai folyamat eredményét vagy eredménytelenségét; alapozzák meg az esetleg szükséges kiigazításokat.

10. évfolyam

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

Népdalaink világa

Duna parton vagy egy malom Elindultam szép hazámból Megkötöm lovamat Tiszán innen, Dunán túl
Sok Zsuzsánna napokat Most Jöttem Gyuláról A Vidróczi híres nyája Kőműves Kelemen Magos
Kősziklának Gyújtottam gyertyát Megkőtték már nekem Simonffy Kálmán: Három a tánc Magasan
repül a daru

Műdalok, romantikus művek:

Schubert: Hová? Schubert: A molnár virágai Schumann: Zöld hímes rét Brahms: Bölcsődal Liszt
Ferenc: Les Preludes Verdi: Nabucco-Rabszolgák kara Muszorgszkij: Egy kiállítás képei Erkel
Ferenc: Bánk bán-Hazám, hazám Erkel Ferenc: Hunyadi László – Meghalt a cselszövő Dvorak:
Újvilág szimfónia Smetana: Moldva Puccini: Pillangó kisasszony Impresszionizmus C. Debussy: A
tenger M. Ravel: Bolero Dallamrögtönzés adott és kitalált verssorokhoz, szövegekhez. Kitalált dallam
éneklése, ritmusváltoztatással, tempóváltoztatással.

ISMERETEK

- Hangnem megállapítása kottakép elemzése alapján.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok I-II. Dalok, zeneművek témáinak éneklése szolmizálva violinkulcsban kottáról, a tanult hangnemekben, 2#–2b-ig.
- Hangközök, hangsorok (2#–2b) szolmizációs Abc-s hangok azonosítása F-kulcsban, szótagok és abc-s nevek módosításai, (a basszuskulcs szerepe a partitúrában).
- Pentatónia, diatónia, dúr és moll hangsor.
- Ismert dallamok írása (betűkottával és/vagy ABC-s nevekkal) modális hangsorok; moduláció a tanult hangnemekben.
- Hangzatismeret (hármashangzat elve, funkciók elve (T-S-D); alaphelyzetű hármashangzatok).
- Ütemfajták rendszerezése. Ütemfajták: 3/8, 6/8, 2/2-es ütem.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Éneklés 15-20 népdal (magyar és más népek zenéje) stílusos, kifejező éneklése emlékezetből egyénileg és csoportosan.

Egyszerű többszólamúság (kánon és biciniumok) éneklése csoportosan.

- Ritmus Egyszerű 2/4-es ritmusképletek variatív hangoztatása mérővel, osztinátóként, több szólamban.
- Ismert dalok ritmusának felismerése és hangoztatása
- Zenei ismeretek C-dúr, F-dúr, G-dúr Hangközök építése oktávon belül (szolmizálva)
- Népzenei alapismeretek
- Zenei írás-olvasás Ismert dalok, dallamok éneklése szolmizálva a tanult hangnemekben
- Dallamátírás
- Csoportos éneklés hangszerkísérettel.
- Zenei karakterek kifejezése önállóan is.

A XIX. századi zenei szemelvények, áriák, dalok éneklése

FOGALMAK

- ritmus rondó, szekvencia, periódus, variáció, arany metszés a zenében és a természetben.
- Népzene: verbunk, csárdás; egyházzene (zsoltár, korál, népének, spirituálé); dal (népdal, műdal, egyházi és világi dal, romantikus dal, szórakoztató zenei dal).

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Javasolt zeneművek/zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

Zeneművek

- Az európai műzene kialakulása napjaink zenéjéig – legfontosabb stílusjegyek, műfajok és zeneszerzők.
- Romantika – dalciklus, hangszeres előadási darabok, opera és zenedráma (nemzeti jelleg a zenében, hangszeres virtuozitás, az érzelmek szélsőséges megjelenítése, miniatűr kompozíciók és monumentalitás – formai és dallami jellemzők: szabad formák, kromatikus dallamalkotás, díszítés).

- A századforduló és a XX. század zenéje – a stílusegység felbomlása, új zenei irányzatok (impresszionizmus, verizmus, dodekafónia, avantgárd, experimentális zene, expresszionizmus, elektronikus zene).
- Korunk zenéje a második világháborútól napjainkig.
A klasszikus zenén túl, válogatás az alábbi anyagból: a jazz fontosabb műfajai a kezdetektől napjainkig, a beat és a klasszikus rock, a világzene, a zenés színház – rockopera, a szórakoztató zene műfajai, filmzene és alkalmazott zene.
- A mai populáris zene irányzatai.
- A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése, a hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával.

ISMERETEK

- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése
- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége
- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

FOGALMAK

Vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfűrt.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése

- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
 - Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
 - Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Komplex készségfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK

- A korábban tanult ritmikai, dallami ismeretek frissítése, elmélyítése, alkalmazása
- A törzshangok és a módosított hangok szerepének ismerete
- A zenetörténet jellegzetes műfajainak ismerete

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A zenei formaérzék fejlesztése

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával

- Ritmikai játékok
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

- A tanulók képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére egyegy témán, műfajon, stíluskörön belül is.
- Egyszerűbb kánonokat csoportosan énekelnek.
- A tanulók a generatív tevékenységek eredményeként érzékelik, felismerik a zenei kifejezés, a forma, a műfaj és a zenei eszközök közti összefüggéseket.
- A kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket felismerik és értelmezik, tanári segítséggel reprodukálják.
Képesek a műalkotások üzenetét felismerni, a bennük megjelenő sors- és magatartásmintákat értelmezni, gondolatiságukat, morális és humánus tartalmukat megérteni.
- A kiemelkedő zenei műalkotások megismerése által korunk kulturális sokszínűségében eligazodnak.
- A tanulók több zenei stílust, korszakot, zeneművet megismernek (min.5 alkotás).
- Tudnak tájékozódni a legfontosabb műfajokban és a stíluskorszakokban.
- A műveket kontextusba helyezve képesek saját élményeket is felidézni, választásait meg tudják indokolni.
- Különbséget tudnak tenni világi zene, egyházzene, szórakoztató zene, alkalmazott zene, programzene között.
- A két év során az áttekintést segítő különböző szempontok alapján megismerik a zenei stílusok jellemzőit, kronologikus és műfaji rendszer alakul ki az eddig megszerzett és ebben az időszakban kiegészített zenei ismeretekben.

A SZÁMONKÉRÉS FORMÁI, MÓDSZEREI ÉS RENDJE

- Az órai munka folyamatában, a felszólítások során van lehetőségünk a tiszta éneklés pontos ritmizálás, kifejező előadásmód, szakkifejezések helyes alkalmazásának figyelemmel kísérésére (folyamatos)
- Elsősorban órai, gyakorlati számonkérési formák alkalmazása (45 perces, összetett feladatok), mert a házi feladat digitális formában könnyen másolható –, esszék, zenetörténeti dokumentumok létrehozása (témakörök zárásaként).
- Órai, papír alapú számonkérés ritmuskotta, betűkotta és hangjegyzírás fejlődési sorrendben és változtatva, alapfogalmak, szakkifejezések, számonkéréséhez (röpdolgozat, témakör alapozása után, gyakorlat előtt)
- Kiselőadások, házimunkák jutalmazása forrásanyaggyűjtés, (témakörök zárásaként)

AZ ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSOK ALAPELVEI, CÉLJA

a tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vételével történjenek (feladattípusok, terjedelem),

- tükrözzék az osztályok és az egyes tanulók esetében is a differenciálás elvét,
- az értékelés pozitívumokat kiemelő, segítő hatású legyen,
- az írásbeli beszámoltatások ne kerüljenek nyomasztó túlsúlyba a szóbeli beszámoltatások rovására. Különösen ügyelni kell erre az idegen szakkifejezések esetében, amelyeknél a

tantárgy jellege megköveteli, hogy a kommunikatív készségeiket és képességeiket a tanulók megmutassák;

- legyenek rendszeresek: tanév eleji, évközi év végi felméréseknél, méréseknél valamint a témazáró számonkérések előtt bejelentettek,
- a dysgraphiás gyerekek kapjanak szóbeli lehetőséget a beszámolásra, illetve az ő írásbeli munkájukat egyénileg értékeljük (a Nevelési Tanácsadó által vizsgált esetekben),
- a feladatok legyenek változatosak, gondolkodtatóak, egyértelműek, érdeklődést felkeltők, szépek.

a feladatok a tanult ismeretekre épüljenek - a begyakorolt, kifejlesztett készségeket kérjék számon,

- tantárgytól függetlenül is fontos a szép, helyes beszéd tanítása, a kifejezőkészség, az előadói készség fejlesztése.
- adjanak hiteles, átfogó képet a tanulók ismereteiről, jártasságaik és készségeik kialakulásának mértékéről; tegyék lehetővé ezek szaktanári értékelését, igazolják vissza a tanulót érintő pedagógiai folyamat eredményét vagy eredménytelenségét; alapozzák meg az esetleg szükséges kiigazításokat